ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 4. septembrī[1]

Lieta C-336/13

Eiropas Komisija
pret

IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH

Apelācija — Komisijas lēmums par finanšu atbalsta atmaksu — Lēmuma atcelšana Vispārējā tiesā — Sprieduma izpilde — Atmaksājamās summas procentu aprēķināšana

I – **Ievads**

1. Ar 1992. gada 4. augusta lēmumu Eiropas Komisija piešķīra *IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH*[2] finanšu atbalstu ECU 530 000 apmērā projektam datubāzes izveidei. Pirmā finanšu atbalsta daļa, proti, ECU 318 000, tika izmaksāta 1993. gada janvārī.

2. Uzskatot, ka finanšu atbalsts tika piešķirts nelikumīgi, Komisija ar 2005. gada 13. maija lēmumu[3] atcēla lēmumu par atbalsta piešķiršanu un 2006. gada 4. decembrī pieņēma lēmumu par atbalsta atgūšanu, kuru izpildot *IPK* 2007. gada 15. maijā atmaksāja summu EUR 318 000 apmērā, kurai pieskaitīti nokavējuma procenti.

3. Tā kā *IPK* cēla prasību par 2005. gada 13. maija lēmumu, Vispārējā tiesa ar 2011. gada 15. aprīļa spriedumu *IPK International*/Komisija (T-297/05, EU:T:2011:185)[4] atcēla šo lēmumu tādēļ, ka Komisija nebija ievērojusi noilguma termiņu, kas piemērojams attiecībā uz strīdīgā pārkāpuma vajāšanu.

4. Izpildot šo spriedumu, Komisija ar 2011. gada 14. oktobra vēstuli pieņēma un paziņoja *IPK* lēmumu[5] par kopējās summas EUR 720 579,90 maksājumu, no kuras EUR 530 000 atbilst finanšu atbalsta pamatsummai, EUR 31 961,63 ir *IPK* samaksātie nokavējuma procenti un EUR 158 618, 27 atbilst "kompensācijas" procentiem, kuru likmi Komisija noteica līdzvērtīgu Eiropas Centrālās bankas[6] un ECB priekšteča, Eiropas Monetārā institūta, galvenajām refinansēšanas operācijām piemērotajai likmei.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — Turpmāk tekstā – "*IPK*".
3 — Turpmāk tekstā – "2005. gada 13. maija lēmums".
4 — Turpmāk tekstā – "2011. gada 15. aprīļa spriedums".
5 — Turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums".
6 — Turpmāk tekstā – "ECB".

5. Tā kā *IPK* ar prasības pieteikumu, kas tika iesniegts 2011. gada 22. decembrī, cēla prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, Vispārējā tiesa ar spriedumu *IPK International*/Komisija (T-671/11, EU:T:2013:163)[7] atcēla šo lēmumu tiktāl, ciktāl tajā noteiktā *IPK* izmaksājamo procentu summa ir ierobežota ar EUR 158 618,27.

6. Šobrīd Tiesā tiek izskatīta apelācijas sūdzība, ko par šo spriedumu iesniegusi Komisija. Šajā apelācijas sūdzībā būtībā ir izvirzīts jautājums par procentu, kas jāmaksā par summām, kuras pēc 2005. gada 13. maija lēmuma atcelšanas Komisijai ir jāizmaksā vai jāatmaksā *IPK*, likmes un ilguma raksturu.

7. Šajos secinājumos es piedāvāšu Tiesai daļēji pieņemt šo apelācijas sūdzību.

8. Es atbalstīšu viedokli, ka faktiski Vispārējā tiesa, nospriežot, ka nokavējuma procenti bija jāaprēķina, pamatojoties uz prasījuma pamatsummu, tajā ieskaitot iepriekš uzkrātos kompensācijas procentus, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, ņemot vērā iepriekš uzkrāto procentu nokavējuma, nevis kompensācijas raksturu, pamatojot pārsūdzētā sprieduma daļēju atcelšanu.

9. Es ierosināšu Tiesai pašai pieņemt galīgo spriedumu šajā jautājumā, nolemjot, ka nokavējuma procenti ir jāaprēķina, pamatojoties tikai uz prasījuma pamatsummu.

II – **Pārsūdzētais spriedums**

10. Savas prasības Vispārējā tiesā pamatošanai *IPK* izvirzīja vienu pamatu, kas ir sadalīts divās daļās, par LESD 266. panta pārkāpumu, apgalvojot, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, pirmkārt, nosakot kompensācijas procentu likmi, kurai esot bijuši jāpieskaita divi procentu punkti attiecībā pret ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteikto procentu likmi, un, otrkārt, neaprēķinot nokavējuma procentus, lai gan tie esot bijuši jāsāk skaitīt no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas brīža un esot bijuši jāaprēķina, pamatojoties uz prasījuma kopējo summu, tai pieskaitot kompensācijas procentus.

11. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa apmierināja šo prasību, atzīstot par pamatotām abas *IPK* izvirzītā pamata daļas.

12. Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 34. punktā vispirms norādīja, ka no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma neizriet nekāds pienākums Komisijai atmaksāt *IPK* attiecīgo finanšu atbalstu, jo šajā spriedumā Vispārējā tiesa bija apstiprinājusi 2005. gada 13. maija lēmumā par *IPK* pieļautajiem pārkāpumiem veiktās faktu konstatācijas, kas principā attaisnoja attiecīgā finanšu atbalsta atcelšanu, un bija atcēlusi šo lēmumu vienīgi tādēļ, ka Komisija nebija ievērojusi atbilstošo noilguma termiņu. Vispārējā tiesa no šiem konstatējumiem secināja, ka apstrīdētais lēmums ir "vienīgais attiecīgā pamatparāda juridiskais pamats".

13. Turpinājumā attiecībā uz kompensācijas procentiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 36. punktā atgādināja, ka pastāvīgajā judikatūrā ir ticis atzīts[8], ka neatkarīgi no to precīzā nosaukuma šie procenti vienmēr ir jāaprēķina, pamatojoties uz ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteikto procentu likmi, pieskaitot šai likmei divus procentu punktus. Vispārējā tiesa piebilda, ka šis iepriekš noteiktais palielinājums ir piemērojams jebkurā gadījumā un nav konkrēti jākonstatē, vai šis

7 — Turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums".

8 — Vispārējā tiesa ir minējusi sprieduma *Corus UK*/Komisija (T-171/99, EU:T:2001:249) 64. punktu, sprieduma *AFCon Management* Consultants u.c./Komisija (T-160/03, EU:T:2005:107) 130.–132. punktu, kā arī sprieduma *Idromacchine* u.c./Komisija (T-88/09, EU:T:2011:641) 29. un 77.–80. punktu.

palielinājums, ņemot vērā naudas vērtības samazināšanos visā attiecīgajā laikposmā dalībvalstī, kurā bija reģistrēts kreditors, ir vai nav pamatots, un tālāk 38. punktā tā norādīja, ka minētais iepriekš noteiktais palielinājums ir radies tādēļ, lai jebkādos iespējamos apstākļos izvairītos no nepamatotas iedzīvošanās.

14. Pārsūdzētā sprieduma 39. punktā Vispārējā tiesa no tā secināja, ka Komisija nepamatoti nav palielinājusi kompensācijas procentu likmi.

15. Visbeidzot, attiecībā uz nokavējuma procentiem pārsūdzētā sprieduma 41. punktā Vispārējā tiesa atgādināja, ka "pastāvīgajā judikatūrā ir atzīts Komisijas beznosacījumu pienākums maksāt nokavējuma procentus par laikposmu, kas seko atbildību konstatējošā sprieduma pasludināšanai, tostarp gadījumā, ja tās dēļ iestājusies Savienības ārpuslīgumiskā atbildība [..], kā arī nepamatotu maksājumu atgūšanas gadījumā pēc sprieduma, ar kuru tiek atcelts tiesību akts [..]". Tālāk, norādot, ka neviens no Komisijas izvirzītajiem argumentiem neļauj atkāpties no šī "vispārējā pienākuma" šajā lietā, un konstatējot, ka, gluži pretēji, tiesas sēdē šī iestāde bija atzinusi, ka tā ir parādā nokavējuma procentus, kuri jāmaksā sākot no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas brīža, un tas ir ticis atzīmēts tiesas sēdes protokolā, Vispārējā tiesa no tā secināja, ka Komisijai ir pienākums papildus maksājamajai pamatsummai, kas ir atzīta apstrīdētajā lēmumā, maksāt arī uzkrātos nokavējuma procentus, kurus – jo par šo apstākli abas puses ir vienisprātis – ir jāsāk skaitīt no 2011. gada 15. aprīļa "un neatkarīgi no fakta, ka iepriekš minētais lēmums ir vienīgais attiecīgā pamatparāda juridiskais pamats".

16. Pārsūdzētā sprieduma 42. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka nokavējuma procenti ir jāaprēķina, pamatojoties uz maksājamo pamatsummu, kurai tiek pieskaitīti iepriekš uzkrātie kompensācijas procenti, ņemot vērā, ka, "pat ja principā Vispārējās tiesas judikatūrā nav atļauts kapitalizēt kompensācijas procentus, kas uzkrāti pirms sprieduma, ar kuru tiek atzīta prasījuma pastāvēšana, pasludināšanas, vai procentus, kurus skaita pēc šāda sprieduma pasludināšanas, Vispārējā tiesa tomēr var piespriest nokavējuma procentus, kuri tiek skaitīti līdz pilnīgai prasījuma pamatsummas, kurai pieskaitīti iepriekš uzkrātie kompensācijas procenti, samaksai". Vispārējā tiesa piebilda, ka "ar šo pieeju tātad tiek nošķirti pirms tiesvedības radušies kompensācijas procenti no nokavējuma procentiem, kas radušies pēc tiesvedības, un, aprēķinot pēdējos minētos, ir jāņem vērā visu finansiālo zaudējumu apmērs, tostarp zaudējumi, kas radušies naudas vērtības samazināšanās dēļ".

III – **Apelācijas sūdzība**

17. Komisija lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu un piespriest *IPK* atlīdzināt tai radušos tiesāšanās izdevumus.

18. IPK lūdz apelācijas sūdzību noraidīt un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

A – *Lietas dalībnieku izvirzītie pamati un argumenti*

19. Ar savu pirmo pamatu Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav ievērojusi Tiesas judikatūru par to, ka kompensācijas procenti ir paredzēti inflācijas kompensēšanai.

20. Komisija uzskata, ka no sprieduma *Mulder* u.c./Padome un Komisija (C-104/89 un C-37/90, EU:C:2000:38, 214. punkts), kā arī no Vispārējās tiesas judikatūras, it īpaši no sprieduma *Agraz* u.c./Komisija (T-285/03, EU:T:2008:526, 50. punkts), izriet, ka kompensācijas procenti ir paredzēti, lai kompensētu zaudējumus, kas rodas no naudas vērtības samazināšanās kopš zaudējumu izcelšanās, tādēļ, ka tiem esot jāatbilst reāli konstatētajam inflācijas līmenim attiecīgajā laikposmā dalībvalstī, kur ir reģistrēta attiecīgā sabiedrība.

21. IPK iebilst, ka Vispārējā tiesa ir tieši atsaukusies uz naudas vērtības samazināšanos, uzskatot, ka tā bija jākompensē ar kompensācijas procentiem, ka *Eurostat* konstatētais gada inflācijas līmenis attiecīgajā laikposmā dalībvalstī, kur ir reģistrēts kreditors, ir ņemts vērā vienīgi, lai konstatētu pašu naudas vērtības krišanās apstākli, un ka šī naudas vērtības krišanās attiecīgajā laikposmā nav vienīgais kompensācijas procentu aprēķina parametrs.

22. Ar savu otro pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir nonākusi pretrunā Tiesas judikatūrai, nenošķirot kompensācijas procentus un nokavējuma procentus. Lai gan pirmie minētie esot paredzēti tikai un vienīgi kreditora kapitāla vērtības zuduma kompensēšanai inflācijas dēļ, otro minēto procentu mērķis arī esot veicināt, lai debitors pēc iespējas ātrāk atmaksātu savu parādu, un tādējādi šie procenti parasti esot lielāki nekā kompensācijas procenti. Tāpat, pārsūdzētajā spriedumā iepriekš nosakot abus šo procentu veidus vienādā līmenī, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā šo atšķirību.

23. IPK atbild, ka šis pamats esot pretrunā trešajam pamatam un ka tajā neesot ievērota divu procentu kategoriju aprēķina materiālā atšķirība, jo nokavējuma procenti tiek aprēķināti, pamatojoties nevis vienīgi uz pamatparādu, bet arī uz šo summu, kurai pieskaitīti uzkrātie kompensācijas procenti.

24. Ar trešo pamatu Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, kapitalizējot kompensācijas procentus un aprēķinot nokavējuma procentus no 2011. gada 15. aprīļa.

25. Šajā ziņā Komisija, kura savus apsvērumus balsta uz nokavējuma procentiem, apgalvo, ka Vispārējā tiesa nevarēja ar atpakaļejošu spēku tai noteikt maksāt procentus sākot no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma, kurā netika piespriests šādu procentu maksājums, pasludināšanas brīža. Turklāt tā norāda uz nekonsekvenci, kuru esot pieļāvusi Vispārējā tiesa, liekot skaitīt nokavējuma procentus no 2011. gada 15. aprīļa, vienlaikus nospriežot, ka atmaksāšanas pienākums izrietēja tikai un vienīgi no apstrīdētā lēmuma.

26. IPK uzskata, ka 2011. gada 15. aprīļa sprieduma vienīgais mērķis bija 2005. gada 13. maija lēmuma tiesiskuma pārbaude un ka tas, ka Vispārējā tiesa nav pārbaudījusi juridiskās sekas, kas izriet no tās sprieduma, neatbrīvo Komisiju no tās pienākuma maksāt gan nokavējuma, gan kompensācijas procentus. It īpaši attiecībā uz nokavējuma procentiem *IPK* norāda, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atzinusi, ka šis pienākums izrietēja no LESD 266. panta, un turklāt tiesas sēdē Vispārējā tiesā tā ir atzinusi, ka tai bija pienākums maksāt šos procentus sākot no 2011. gada 15. aprīļa. *IPK* uzskata, ka šie procenti ir jāaprēķina, pamatojoties uz pamatparāda summu, kurai pieskaitīti kompensācijas procenti.

27. Ar savu ceturto pamatu Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 34. un 44. punktā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nepareizi interpretējot apstrīdēto lēmumu, kā arī spriedumu lietā T-297/05, un sagrozot faktus.

28. Šajos punktos Vispārējā tiesa it īpaši uzskatīja, ka apstrīdētais lēmums ir vienīgais attiecīgā pamatparāda juridiskais pamats un līdz ar to nav jāizskata jautājums par to, vai Komisija ir pārkāpusi LESD 266. pantu, neņemdama vērā visas sekas, kas izrietēja no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma izpildes.

29. Komisija uzskata, ka šajā pamatojumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, jo, atceļot apstrīdēto lēmumu, ir ticis "atjaunots" sākotnējais lēmums par atbalsta piešķiršanu. Turklāt tas esot pretrunā gan apstrīdētajam lēmumam, kas skaidri bija balstīts uz LESD 266. pantu, gan 2011. gada 15. aprīļa spriedumam, ar kuru tika atcelts apstrīdētais lēmums noilguma dēļ, neatzīstot sākotnējo lēmumu par atbalsta piešķiršanu par neesošu.

30. Vienlaikus atzīstot, ka Vispārējā tiesa kļūdaini nav pamatojusies uz LESD 266. pantu, *IPK* uzskata, ka šī kļūda tiesību piemērošanā nerada sekas attiecībā uz procentu aprēķinu, jo, pat ja šis pants ir apstrīdētā lēmuma juridiskais pamats, no tā tomēr neizriet, ka Vispārējai tiesai attiecībā uz procentu aprēķinu esot bijusi jāņem vērā kreditora pārkāpjošā rīcība.

31. Savā piektajā pamatā Komisija uzskata, ka sprieduma pamatojums attiecībā uz kompensācijas procentu likmi un nokavējumu procentu atskaites punktu ir nepietiekams un pretrunīgs. Tas esot nepietiekams tāpēc, ka Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi Komisijas argumentus. Tas esot pretrunīgs, jo Vispārējā tiesa esot konstatējusi, pirmkārt, ka apstrīdētais lēmums bija vienīgais maksājuma juridiskais pamats un, otrkārt, ka procenti bija maksājami sākot no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas brīža.

32. Savukārt *IPK* uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums ir skaidrs un precīzs, tas neietver nekādu pretrunu un Vispārējā tiesa ir pārbaudījusi Komisijas argumentus.

33. Ar savu sesto pamatu Komisija norāda, ka Vispārējā tiesa esot pārkāpusi principus, kas reglamentē nepamatotu iedzīvošanos, jo, tā kā pašlaik Savienība saistībā ar provizoriski iekasētajām summām saņem procentus tikai ar 0,25 % likmi, ar refinansēšanas likmes, kurai pieskaitīti divi procentu punkti, piemērošanu tiek veicināta kreditora finansiālā stāvokļa faktiskā pasliktināšanās naudas vērtības samazināšanās dēļ un Komisijas faktiskā iedzīvošanās. Tā piebilst, ka Vispārējā tiesa esot mainījusi perspektīvu, norādot uz debitora iedzīvošanos tā vietā, lai noskaidrotu, vai kreditors tika izputināts. Tā uzskata, ka ar pārsūdzētajā spriedumā pieņemto risinājumu tiek piešķirta finansiāla priekšrocība kreditoram, kurš tomēr ir ticis atzīts par nelabticīgu.

34. IPK uzskata, ka procentu likmei, kuru pašlaik saņem Savienība attiecībā uz provizoriski iekasētajiem naudas sodiem, nav nozīmes un, pieņemot, ka šī likme bija noteicoša, Komisijai esot bijis jānorāda, kādus procentus tā vidēji bija iekasējusi attiecīgajā laikposmā.

B – *Mans vērtējums*

35. Jautājums par procentiem sākotnēji šķiet tehniska un relatīvi sekundāra problēma, kas nepakļaujas kopējai analīzei vai jebkādam konceptualizācijas mēģinājumam. Tomēr šim jautājumam ir liela praktiska nozīme, jo procentu summa, kas nebūt nav tīri simboliska, dažreiz var sasniegt vai pat pārsniegt pamatparādu [9]. Tādēļ likmes var būt nozīmīgas.

36. Tiesiskā regulējuma par procentiem Savienības tiesībās neesamība līdz šim rosināja Tiesu pakāpeniski izveidot judikatūras risinājumus, kuri tomēr joprojām ietver zināmu noslēpumainības daļu attiecībā uz šo tiesību pamatu un to īstenošanu, lai gan tie šķiet precīzi noteikti attiecībā uz tiesību saņemt procentus principa atzīšanu.

37. Tādējādi šīs apelācijas sūdzības izvērtēšana dod iespēju Tiesai precizēt tās doktrīnu šajā jautājumā īpašā to pasākumu kontekstā, kas vajadzīgi, lai izpildītu spriedumu par tiesību akta atcelšanu.

38. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā judikatūrā sniegtos risinājumus attiecībā uz maksājamo procentu noteikšanu, izpildot spriedumu, ar kuru tiek atcelts vai samazināts naudas sods, kas uzņēmumam uzlikts par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu.

9 — Skat. attiecībā uz problēmas pētījumu kopumā Van Casteren, A. "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. un McDonnell, A., Hāga, 1997, 199.–216. lpp. Skat. arī attiecībā uz tiesību normām, kas piemērojamas starptautiskajās privāttiesībās, un attiecībā uz valstu tiesību sistēmu salīdzinājumu Kleiner, C. "Les intérêts de somme d'argent en droit international privé, Ou l'imbroglio entre la procédure et le fond", *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Parīze, 98. sēj., Nr. 4, 2009, 639.–683. lpp.

39. Tomēr Vispārējā tiesa arī ir atsaukusies uz spriedumiem prasību par zaudējumu atlīdzību jomā, kuras celtas vispārējā Savienības ārpuslīgumiskās atbildības kontekstā vai specifiskā tiesvedības saistībā ar Kopienu civildienestu kontekstā. Šajā jomā faktiski ir koncentrēta lielākā daļa spriedumu, kuros Savienības tiesai ir bijis jāizsakās par procentu aprēķinu.

40. Tādējādi pārsūdzētais spriedums, bez atšķirībām atsaucoties uz šajās abās dažādajās jomās pasludinātajiem spriedumiem, liecina par tādu saplūstošu pieeju, par kuras pamatotību būs jāpārliecinās, noskaidrojot, vai nepastāv atšķirības, kas nav reducējamas un kas liedz izstrādāt vienotu kārtību.

41. Tātad pirms to lēmumu izvērtēšanas, kas attiecas uz maksājamajiem procentiem, izpildot spriedumu par naudas soda atcelšanu vai samazināšanu, es sākšu izskatīt spriedumus, kuru ir visvairāk un kuri pasludināti prasību par zaudējumu atlīdzību jomā, pēc tam no visiem šiem spriedumiem mēģināšu izveidot kopsavilkumu, uz kuru pamatojoties izvērtēšu dažādos apelācijas sūdzības pamatus.

1) Procenti, kas maksājami saistībā ar prasījumiem par zaudējumu atlīdzību

42. No spriedumu, kas pasludināti prasību par zaudējumu atlīdzību jomā, analīzes izriet, ka judikatūrā ir skaidri izteikts atbalsts kompensācijas procentu un nokavējuma procentu nošķiršanas principam un galvenajām sekām, kas no tā izriet, bet joprojām pastāv neskaidrības, kuras norāda uz svārstīšanos, liekot šaubīties par šīs nošķiršanas īstenošanu, kā arī par patiešām saskanīgas sistēmas esamību.

43. Šīs tendences izklāstīšu, vispirms izpētot pašu nošķiršanas principu, pēc tam ķeršos pie judikatūrā sniegtā iznākuma attiecībā uz kompensācijas procentiem un iznākuma attiecībā uz nokavējuma procentiem izvērtēšanas.

44. Vienā no pirmajām lietām, kas ir pamatā kompensācijas procentu un nokavējuma procentu nošķiršanai, tika uzdots jautājums, kādā mērā ierēdnis varēja saņemt procentus saistībā ar pabalstiem un piemaksām, kurus viņš varēja pieprasīt pēc tāda lēmuma atcelšanas, ar kuru viņam atteikta demisija. Noraidošajā atbildē, kas sniegta spriedumā *Campolongo*/Augstā iestāde (27/59 un 39/59, EU:C:1960:35), ir nošķirti nokavējuma procenti, kuri ir definēti kā tādi, kas "principā ietver zaudējumu, kas nodarīti ar pienākuma izpildes kavējumu, kurš ir jākonstatē ar iepriekšēju brīdinājumu, likumisko novērtējumu un noteikšanu"[10], no kompensācijas procentiem, kuri "rodas kā zaudējumu atlīdzība par pienākuma neizpildi bez iepriekšēja brīdinājuma" un kuru "piešķiršanai tiek prasīts zaudējums"[11]. Saskaņā ar šo spriedumu procentu prasījums bija jānoraida dažādu iemeslu dēļ atkarībā no tā, vai tas attiecās uz nokavējuma vai kompensācijas procentiem. Pirmajā gadījumā prasījums bija jānoraida nokavējuma procentu "jebkādas likumiskas noteikšanas" Kopienu tiesībās "neesamības" dēļ[12], savukārt otrajā gadījumā pierādījuma vai pat vienkārša apgalvojuma par kaitējumu neesamība izraisīja kompensācijas procentu prasījuma noraidīšanu.

45. Pēc tam, kad Tiesa bija pieņēmusi vairākus spriedumus, kuros tā secināja, kādas procesuālās sekas rada šī nošķiršana, it īpaši ņemot vērā principu par jaunu prasījumu nepieņemamību[13], Tiesa spriedumā Komisija/*Brazzelli Lualdi* u.c. (C-136/92 P, EU:C:1994:211), kas pieņemts lietā, kura attiecās uz Savienības ierēdņiem vai darbiniekiem nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu atalgojuma parādu aprēķināšanas laikā, atkārtoti apstiprināja šīs nošķiršanas principu. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka tai pašai ir bijis jānošķir šīs abas procentu kategorijas, it īpaši, lai atbilstoši procesuālajiem

10 — Skat. *Recueil*, 826. lpp.

11 — Skat. *Recueil*, 827. lpp.

12 — Turpat.

13 — Spriedumi *Roumengous Carpentier*/Komisija (158/79, EU:C:1985:2, 8.–14. punkts), *Amesz* u.c./Komisija (532/79, EU:C:1985:3, 11.–17. punkts), *Battaglia*/Komisija (737/79, EU:C:1985:4, 6.–13. punkts), *Amman* u.c./Padome (174/83, EU:C:1985:288, 13. punkts), *Culmsee* u.c./EESK (175/83, EU:C:1985:289, 13. punkts) un *Allo* u.c./Komisija (176/83, EU:C:1985:290, 19. punkts).

pasākumiem, kuri raksturīgi katrai tajā iesniegtajai lietai, nolemtu, ka kompensācijas procentu prasījumi nebija pieņemami, savukārt nokavējuma procentu prasījumi bija pieņemami, bet nepamatoti [14]. Tiesa no tā secināja, ka šajos apstākļos nav iespējams uzskatīt, ka nošķiršanas izcelsme nebija meklējama judikatūrā [15].

46. Veidā, kas tagad ir kļuvis klasisks, spriedumā *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:2000:38), kurš pieņemts saistībā ar prasību par zaudējumu atlīdzību, atkārtoti ir paredzēts noteikums, ka "ir jānošķir nokavējuma procenti no kompensācijas procentiem" [16], tādējādi Tiesa no tā secināja, ka Tiesas lēmums par nokavējuma procentiem nevar ietekmēt iznākumu attiecībā uz kompensācijas procentiem.

47. Tādējādi šajos spriedumos sniegtajai atbildei ir principa vērtība. Turklāt definīcijās, kas norādītas spriedumos *Campolongo*/Augstā iestāde (EU:C:1960:35) un *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:2000:38), ir sniegtas norādes attiecībā uz nošķīrumu starp kompensācijas procentiem un nokavējuma procentiem.

48. Secīgi apskatīšu abas procentu kategorijas un sākšu ar kompensācijas procentiem.

a) Kompensācijas procenti

49. Tiesvedības par atlīdzības pieteikumiem jomā kompensācijas procentu mērķis ir galvenokārt atlīdzināt zaudējumus, kurus ir izraisījusi naudas vērtības samazināšanās pēc notikuma, kas ir radījis zaudējumus. Tādējādi šie procenti ir instruments zaudējumu pārvērtēšanai, kas ļauj atbrīvot debitora pienākumu no valūtas kursa svārstībām, to tuvinot parāda vērtībai. To piešķiršana ir skaidrojama ar ideju, ka, ja zaudējumi tiek aprēķināti saskaņā ar datiem attiecībā uz laiku, kad notika notikums, kas ir radījis zaudējumus, tā izteiksme naudas vērtības ziņā ir jāaktualizē dienā, kad tas tiek noteikts tiesā.

50. Tomēr ir jānorāda, ka patiesībā kompensācijas procentu nozīme vispārīgāk aptver visas nelabvēlīgās sekas, kas radušās saistībā ar laikposmu no brīža, kad radās apstāklis, kura rezultātā tika nodarīti zaudējumi, līdz dienai, kad šie zaudējumi tiek novērtēti tiesā. Tādējādi zem šī nosaukuma var tikt ietverti arī finansiālie zaudējumi, kas saistīti ar no ražošanas darbības gūto ienākumu nepieejamību [17], vai zaudējumi, kas atbilst procentu zaudējumam, kurš radies, nespējot veikt maksājamās summas noguldījumu bankā [18].

51. Kompensācijas procentu – kas ir zaudējumu sastāvdaļa – pamatojums, protams, ir rodams principos, kas reglamentē zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību. Saskaņā ar principu par visu ciesto zaudējumu atlīdzināšanu kompensācijas "mērķis ir cik vien iespējams atjaunot [..] zaudējumus cietušās personas kapitālu. No tā izriet, ka [..] ir jāņem vērā naudas vērtības samazināšanās pēc notikuma, kas ir radījis zaudējumus" [19].

52. Kompensācijas procentu kompensējošā funkcija turklāt ietver divējādas būtiskas sekas.

53. Pirmkārt, tā izskaidro, ka Tiesa piemēro kompensācijas procentu piešķiršanu atbilstoši Savienības ārpuslīgumiskās atbildības tradicionālajiem nosacījumiem. Atsaucoties uz pastāvīgo judikatūru, Tiesa ir norādījusi, ka "prasītājam ir jāatbilst ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumiem, lai tas varētu pieprasīt kompensācijas procentu piešķiršanu" [20]. Tomēr tā ir precizējusi, ka zaudējumu atlīdzināšanas

14 — 35. punkts.
15 — Turpat.
16 — 55. punkts.
17 — Skat. spriedumu *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:2000:38, 43. un 214. punkts).
18 — Skat. spriedumu *Berti*/Komisija (131/81, EU:C:1985:72, 16. punkts).
19 — Skat. spriedumu *Grifoni*/Komisija (C-308/87, EU:C:1994:38, 40. punkts).
20 — Skat. spriedumu *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:2000:38, 50. punkts).

saistībā ar ārpuslīgumisko atbildību "mērķis ir cik vien iespējams atjaunot zaudējumus cietušās personas kapitālu" [21] un ka "līdz ar to, ja tiek izpildīti ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumi, nevar neņemt vērā nelabvēlīgās sekas, kas radušās saistībā ar laikposmu no brīža, kad radās apstāklis, kura rezultātā tika nodarīti zaudējumi, līdz dienai, kad tika samaksāta atlīdzība [..], jo ir jāņem vērā naudas vērtības samazināšanās" [22].

54. Otrkārt, kompensācijas procentu kompensējošais raksturs izskaidro to, ka tie parasti tiek aprēķināti atkarībā no prasītāja faktiski ciestajiem zaudējumiem, tādējādi ņemot vērā inflācijas līmeni atbilstošajā laikposmā. Šis princips šķiet skaidrs, pat ja tā konkrētā piemērošana rada risinājumus, kas var būt atšķirīgi.

55. Atbilstošā Tiesas judikatūra liecina, ka kompensācijas procentu apmēru Tiesa parasti aprēķina [23], atsaucoties uz inflācijas līmeni, pat ja šis līmenis tiek uzskatīts par atskaites punktu, no kura tiesa, šķiet, var atkāpties saistībā ar tās novērtējuma brīvību attiecībā uz zaudējumu apmēru. Tādējādi spriedumā *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:2000:38), kas pieņemts apvienotajās lietās C-104/89 un C-37/90, pirmajā lietā Tiesa uzskatīja, ka prasītājiem ir tiesības saņemt procentus, kas "atbilst inflācijas līmenim laikposmā no zaudējumu rašanās dienas līdz dienai, kad pasludināts starpspriedums" [24], un līdz ar to tā iekļāva procentu atlīdzību ar likmi 1,85 % apmērā, kas atbilst *Eurostat* datiem un eksperta norādēm, turklāt vispirms norādot, ka šāda likme šķiet "samērīga un ekonomiski piemērota" [25]. Otrajā lietā tā konstatēja, ka saskaņā ar ekspertīzes ziņojumu inflācijas līmenis attiecīgajā laikposmā bija vidēji 1,2 %, un, ciktāl tas šķita "samērīgi un taisnīgi", nolēma iekļaut maksājamo kompensācijas procentu atlīdzību ar likmi 1,5 % apmērā [26].

56. Vispārējās tiesas judikatūra sākotnēji iekļāvās šo risinājumu turpinātībā.

57. Tādējādi spriedumā *Camar*/Padome un Komisija (T-260/97, EU:T:2005:283) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai aprēķinātu atlīdzību, kas maksājama Itālijā reģistrētai sabiedrībai, ir jāņem vērā naudas vērtības samazināšanās, "par ko liecina oficiālie rādītāji, kurus [attiecībā uz šo valsti] ir sagatavojusi kompetentā valsts iestāde, sākot no zaudējumu rašanās dienas" [27].

58. Spriedums *Agraz* u.c./Komisija (EU:T:2008:526) ir cits īpaši atbilstošs piemērs attiecībā uz judikatūras principiem, kuri ir kompensācijas procentu noteikšanas pamatā. Tajā aplūkotais jautājums bija par to, kādai ir jābūt Komisijas maksājamo kompensācijas procentu likmei saistībā ar atlīdzību, kas atbilst ražošanas atbalsta summas, kura ir tikusi nepareizi aprēķināta, palielināšanai. Lai gan 84 sabiedrības prasītājas bija panākušas vienošanos ar Komisiju šajā jautājumā, nosakot kompensācijas procentu likmi, pamatojoties uz ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteikto likmi, kurai pieskaitīti divi procentu punkti, pārējās trīs sabiedrības nespēja panākt vienošanos ar Komisiju, lai gan tās lūdza piemērot identisku procentu likmi. Vispārējā tiesa galu galā noraidīja to prasību un nosprieda, ka naudas vērtības samazināšanās bija "atspoguļota saskaņā ar *Eurostat* [..] konstatēto gada inflācijas likmi attiecīgajā laikposmā dalībvalstī, kur [attiecīgās] sabiedrības reģistrētas" [28]. Sprieduma pamatojums, noraidot pamatu saistībā ar diskriminējošu attieksmi pret sabiedrībām, kas panākušas vienošanos, un pārējām sabiedrībām, ir īpaši raksturojošs. Vispārējā tiesa faktiski norāda, ka pirmās minētās sabiedrības atrodas atšķirīgā situācijā salīdzinājumā ar otrajām, "ņemot vērā, ka neviens apstāklis nav ļāvis pierādīt, ka tās bija cietušas no ienākumu zaudēšanas, ko ir izraisījis tas, ka tās būtu

21 — Turpat (51. punkts).

22 — Turpat.

23 — Šajā kontekstā spriedums *Grifoni*/Komisija (EU:C:1990:134), kurā Tiesa bez īpaša paskaidrojuma noteica "fiksētu" summu, ņemot vērā naudas vērtības krišanos astoņu gadu laikā, šķiet esam izņēmums.

24 — 220. punkts.

25 — 221. punkts.

26 — 352. punkts.

27 — 139. punkts.

28 — 50. punkts.

varējušas attiecīgās summas noguldīt"[29]. Tādējādi šajā spriedumā ir uzsvērts, ka kompensācijas procentu likmes noteikšana, pamatojoties uz ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteikto procentu likmi, kurai pieskaitīti divi procentu punkti, būtu pamatota tikai tad, ja nodarītie zaudējumi ne tikai radītu pirktspējas zaudēšanu saistībā ar naudas vērtības samazināšanos, bet ietvertu arī papildu ienākumu zaudējumu, kas rodas no neiespējamības noguldīt maksājamās summas.

59. Spriedumā *Idromacchine* u.c./Komisija (EU:T:2011:641), kas plaši citēts pārsūdzētajā spriedumā, vienlaikus norādot šo pašu principu, tomēr tika izdarīts atšķirīgs secinājums. Pēc tam, kad Vispārējā tiesa vēlreiz bija apstiprinājusi principu, ka naudas vērtības samazināšanās "ir atspoguļota saskaņā ar *Eurostat* [..] konstatēto gada inflācijas likmi attiecīgajā periodā dalībvalstī, kur [attiecīgās] sabiedrības atrodas"[30], tā nākamajā punktā[31] ar acīmredzami deduktīva rakstura argumentāciju nonāca pie secinājuma, ka Komisijai ir jāmaksā kompensācijas procenti, "pamatojoties uz galvenajām refinansēšanas darbībām noteikto ECB likmi, kas piemērojama attiecīgajā laika posmā un kas palielināta par diviem punktiem".

60. Šāda risinājuma pamatojums man nav saprotams pēc būtības. Ir jākonstatē, ka šajā argumentācijā, proti, konstatējumā, ka ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteiktā procentu likme, pieskaitot tai divus procentu punktus, attiecīgajā laikposmā atspoguļoja inflācijas līmeni attiecīgajā dalībvalstī, iztrūkst ķēdes posma. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteiktā procentu likme ir ECB monetārās politikas instruments, ļaujot šai iestādei ietekmēt procentu likmes un banku likviditāti. Nekādā gadījumā to nevar uzskatīt par tādu, kas atspoguļo inflācijas līmeni Savienībā vai eirozonā.

61. No sniegto risinājumu analīzes izriet līdzīgas neskaidrības attiecībā uz nokavējuma procentu regulējumu.

b) Nokavējuma procenti

62. Pēc tam, kad Tiesa vispirms bija atteikusies piešķirt nokavējuma procentus sakarā ar "[šādu procentu] jebkādas likumiskas noteikšanas neesamību Kopienu tiesībās"[32], tālāk tā bez jebkāda tekstuāla pamatojuma nostiprināja "procentu prasījuma"[33] "pieļaujamību" saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kuri kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām un uz kuriem veikta skaidra atsauce EEK 215. panta otrajā daļā, kas kļuvusi par EKL 288. panta otro daļu un tagad – LESD 340. panta otro daļu[34].

63. Vismaz saistībā ar Eiropas Savienības prasījumiem attiecībā pret jebkuru debitoru tagad šī principa, kas izriet no valstu tiesību sistēmās spēkā esošo principu salīdzinošas izvērtēšanas, tekstuāls pamatojums ir Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro

29 — 52. punkts.

30 — 77. punkts.

31 — 78. punkts.

32 — Spriedums *Campolongo*/Augstā iestāde (EU:C:1960:35, *Recueil*, 826. un 827. lpp.).

33 — Tiesa nekvalificē šos procentus par "nokavējuma" procentiem.

34 — Spriedumi *DGV* u.c./EEK (241/78, 242/78 un no 245/78 līdz 250/78, EU:C:1979:227, 22. punkts), *Dumortier* u.c./Padome (64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79, EU:C:1979:223, 25. punkts), *Ireks-Arkady*/EEK (238/78, EU:C:1979:226, 20. punkts), *Interquell Stärke-Chemie* un *Diamalt*/EEK (261/78 un 262/78, EU:C:1979:22, 23. punkts), *Pauls Agriculture*/Padome un Komisija (256/81, EU:C:1983:138, 17. punkts), *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija (256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 un 282/82, EU:C:1984:341, 37. punkts) un *Sofrimport*/Komisija (C-152/88, EU:C:1990:259, 32. punkts). Skat. arī spriedumu *Schneider Electric*/Komisija (T-351/03 EU:T:2007:212, 340. punkts).

Eiropas Kopienu vispārējam budžetam [35], un, precīzāk, šīs regulas 86. pantā, kurā ir paredzēts ikvienam parādam, ja notikums, kas rada pienākumu nav publisks piegādes un pakalpojumu līgums, kas paredzēts minētās regulas V sadaļā, pieskaitīt nokavējuma procentus, kuru likme atbilst ECB galvenajām refinansēšanas operācijām piemērotajai likmei, kurai pieskaitīti 3,5 procentu punkti [36].

64. Saskaņā ar atkārtotu judikatūru, kas balstīta uz ideju, ka nav iespējams aprēķināt nokavējuma procentus saistībā ar prasījumu, kura summa nav zināma, pienākums maksāt nokavējuma procentus var tikt paredzēts tikai gadījumā, ja pamatparāds ir "skaidri zināms attiecībā uz tā apmēru vai vismaz nosakāms, pamatojoties uz pierādītiem objektīviem faktiem" [37].

65. No tā izriet, ka maksājamās atlīdzības summai ir jāpieskaita nokavējuma procenti sākot no tāda sprieduma pasludināšanas dienas, ar kuru ir uzlikts pienākums atlīdzināt zaudējumus [38].

66. Šis datums visbiežāk atbilst dienai, ar kuru ir atzītas prasījuma tiesības. Tādējādi attiecībā uz nokavējuma procentu prasījumu saistībā ar izdevumiem tos var sākt skaitīt tikai no rīkojuma, ar kuru tie ir noteikti, dienas [39].

67. Tomēr, ja pamatparāds sprieduma pasludināšanas dienā nav nedz skaidri zināms, nedz nosakāms, nokavējuma procentus var sākt skaitīt tikai sākot no tāda sprieduma pasludināšanas dienas, ar kuru ir atzīts pienākums atlīdzināt zaudējumus [40].

68. Šajā stadijā sniegšu būtisku precizējumu. Risinājumu, kuru es izklāstīju, proti, ka procenti tiek skaitīti sākot no tāda sprieduma pasludināšanas, ar kuru ir atzīts pienākums atlīdzināt zaudējumus vai kurā ir ietverta zaudējumu atlīdzība, piemēro tikai tādas tiesvedības par zaudējumu atlīdzību gadījumā, kurai raksturīgs tas, ka pamatparāda apmērs iepriekš nav noteikts un to obligāti nosaka tiesa. Savukārt,

35 — OV L 357, 1. lpp. Regula stājās spēkā 2003. gada 1. janvārī.

36 — Šajā ziņā skat. spriedumu *SGL Carbon*/Komisija (T-68/04, EU:T:2008:414, 145. punkts).

37 — Skat. spriedumus *Amman* u.c./Padome (174/83, EU:C:1986:339, 19. un 20. punkts), *Culmsee* u.c./EESK (175/83, EU:C:1986:340, 19. un 20. punkts), *Allo* u.c./Komisija (176/83, EU:C:1986:341, 19. un 20. punkts), *Agostini* u.c./Komisija (233/83, EU:C:1986:342, 19. un 20. punkts), *Ambrosetti* u.c./Komisija (247/83, EU:C:1986:343, 19. un 20. punkts), *Delhez* u.c./Komisija (264/83, EU:C:1986:344, 20 un 21. punkts); šīs sešas lietas attiecās uz Kopienas ierēdņu iesniegtajām prasībām par nokavējuma procentu samaksu saistībā ar atalgojuma parādiem, kas maksājami pēc tam, kad, izpildot Tiesas spriedumu, ar kuru ar atpakaļejošu spēku tika atcelta iepriekšējā regula, tika pieņemta regula par atalgojumu koriģēšanu un korekcijas koeficientiem; Tiesa uzskata, ka skaidri zināms vai nosakāms parāds var tikt konstatēts tikai ar šīs pēdējās minētās regulas stāšanos spēkā, jo Padomei, kurai ir rīcības brīvība, nebija nekādas pārliecības par šo pielāgojumu apmēru, pirms šī iestāde nebija īstenojusi savu kompetenci; spriedumu *Szy-Tarisse* un *Feyaerts*/Komisija (314/86 un 315/86, EU:C:1988:471, 33. punkts) – prasība samaksāt nokavējuma procentus saistībā ar piemaksām pie atalgojuma, kuras saņemtas pēc Komisijas lēmuma, kas pieņemts, izpildot spriedumu, ar kuru ir atcelts lēmums par prasītāju iecelšanu ierēdņu ar pārbaudes laiku statusā, ciktāl tas attiecās uz pakāpes un līmeņa klasifikāciju; Tiesa uzskata, ka procenti ir jāsāk skaitīt nevis no sūdzību saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu iesniegšanas brīža, bet gan no lēmuma par jauno klasifikāciju, kurš padarīja parādu par skaidri zināmu, un Komisija/*Brazzelli Lualdi* u.c. (EU:C:1994:211, 53. punkts). Šajā pašā ziņā skat. spriedumus *Herkenrath* u.c./Komisija (T-16/89, EU:T:1992:24, 31. punkts), *Weir* /Komisija (T-361/94, EU:T:1996:37, 52. punkts) – Vispārējā tiesa nokavējuma procentu piešķiršanai pievieno papildu nosacījumu, precizējot, ka šie procenti ir jāmaksā tikai tad, ja pamatparāds ir skaidri zināms vai nosakāms un ja zaudējumu atlīdzības samaksu "pēc tam nepamatoti ir aizkavējusi administrācija"; *Pfloeschner*/Komisija (T-285/94, EU:T:1995:214, 55. un 56. punkts) – prasība atcelt tādu izdienas pensijas izmaksu apliecinošu dokumentu, kurā noteikts korekcijas koeficients 100, kas piemērojams Šveicē dzīvojošam pensionāram maksājamajai pensijai; pēc tam, kad Vispārējā tiesa ir atcēlusi pensijas izmaksu apliecinošu dokumentu par 1993. gada decembri un konstatējusi, ka no šī mēneša parāds ir kļuvis maksājams un skaidri zināms attiecībā uz tā apmēru, jo korekcijas koeficients, kas pastāvēja attiecībā uz Šveici, bija lielāks par 100, tā nosaka nokavējuma procentu atskaites punktu saistībā ar parādiem, kas jāmaksā sākot no dažādiem termiņiem, kuros katrs maksājums saskaņā ar pensiju sistēmu būtu bijis jāveic; *Hivonnet*/Padome (T-188/03, EU:T:2004:194, 45. punkts), *Camar*/Padome un Komisija (EU:T:2005:283, 135. un144. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra) un *Schneider Electric*/Komisija (EU:T:2007:212, 344. punkts), kā arī rīkojums *Marcuccio*/Komisija (T-176/04 DEP II, EU:T:2011:616, 36. punkts). Skat. arī rīkojumu *Michel*/Komisija (F-44/13, EU:F:2014:40, 82. punkts). Visbeidzot, skat. spriedumu *AA*/Komisija (F-101/09, EU:F:2011:133, 109. punkts), kurā ir norādīts, ka "pienākums maksāt nokavējuma procentus var tikt paredzēts tikai gadījumā, ja pamatparāds *ir ne tikai* skaidri zināms attiecībā uz tā apmēru, *bet arī* nosakāms, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem". Šis formulējums pārsteidz, jo nosacījums par parāda summas noteikto vai nosakāmo raksturu ir alternatīvs, nevis kumulatīvs.

38 — Skat. spriedumus *Roumengous Carpentier*/Komisija (158/79, EU:C:1985:2, 11. punkts), *Battaglia*/Komisija (737/79, EU:C:1985:4, 10. punkts), *Mulder* u.c./Padome un Komisija (C-104/89 un C-37/90, EU:C:1992:217, 35. punkts) – Tiesa lika skaitīt nokavējuma procentus sākot no tās starpsprieduma, kurā, lai gan nav noteikts zaudējumu precīzs sastāvs, ir noteikti tā aprēķināšanai vajadzīgie kritēriji), kā arī spriedumus *Camar*/Padome un Komisija (EU:T:2005:283, 135. un 144. punkts) un *Schneider Electric*/Komisija (EU:T:2007:212, 343. punkts).

39 — Skat. spriedumus *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:1992:217, 35. punkts) un *Camar*/Padome un Komisija (EU:T:2005:283, 144. punkts).

40 — Skat. spriedumus *Camar*/Padome un Komisija (EU:T:2005:283, 144. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Schneider Electric*/Komisija (EU:T:2007:212, 344. punkts).

ja pamatparāds ir iepriekš noteikts attiecībā uz tā apmēru, saskaņā ar judikatūru nokavējuma procenti tiek skaitīti sākot no dienas, kad debitors ir brīdināts par to, ka viņam jāizpilda savs pienākums [41]. Tādējādi tiesvedībā saistībā ar civildienestu nokavējuma procenti par summām, kas maksājamas saskaņā ar Civildienesta noteikumu normām, parasti tiek skaitīti sākot no dienas, kad ir iesniegta sūdzība saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu, vai dienas, kurā minētās summas ir kļuvušas maksājamas, ja šis datums ir vēlāks par pirmo datumu [42].

69. Attiecībā uz nokavējuma procentu likmi, nenorādot īpašu pamatojumu, tā parasti tiek noteikta kā fiksēta procentu likme, kas saskaņā ar Vispārējās tiesas neseno judikatūru faktiski atbilst ECB galvenajām refinansēšanas operācijām piemērotajai procentu likmei, kurai pieskaitīti divi procentu punkti [43].

70. Vairāki ģenerāladvokāti, tostarp O. Mančīni [*O. Mancini*] [44], G. Slins [*G. Slynn*] [45], V. van Gervens [*W. van Gerven*] [46] un K. Tezauro [*C. Tesauro*] [47], ir mēģinājuši izstrādāt pamatnostādnes šajā jautājumā. Viņi ir snieguši pretējus risinājumus, kuros paredzēts ņemt vērā gan fiksētu likmi, kuru nosaka tiesa atkarībā no "pastāvošajiem finanšu apstākļiem" [48], gan, gluži pretēji, "likumisku likmi, kas Tiesas sprieduma pasludināšanas brīdī piemērojama dalībvalstī, kurā prasītāji veic savu darbību un kurā tie parasti izmantos vai noguldīs summas, kas viņiem pienākas" [49]. Lai gan nav nepieciešams turpināt izskatīt šo jautājumu, jāpārliecinās, vai manis tikko izklāstītie risinājumi ir piemērojami procentiem, kas maksājami saistībā ar atmaksāšanas prasījumiem.

2) Procenti, kas maksājami saistībā ar atmaksāšanas prasījumiem

71. Judikatūras šajā jomā pamatā ir Vispārējās tiesas spriedums *Corus UK*/Komisija (EU:T:2001:249). Šis lēmums tika pieņemts tiesvedībā, kas ir radusies pēc sprieduma, ar kuru tika samazināts uzņēmumam par konkurences tiesību normu pārkāpumu Komisijas uzliktais naudas sods. Uzdotais jautājums attiecās uz Komisijas maksājamo procentu apmēru saistībā ar summu, kuru Komisija bija atmaksājusi un kura atbilst starpībai starp samaksātā naudas soda apmēru un Vispārējās tiesas noteikto apmēru.

72. Runājot tādu pasākumu kontekstā, kas ietver lēmuma par atcelšanu izpildi, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pienākums atmaksāt visu vai daļu no samaksātā naudas soda paredz atlīdzināt ne tikai nepamatoti samaksātā naudas soda pamatsummu, bet arī nokavējuma procentus par šo summu, jo, kā tā paskaidroja, "*nokavējuma* procentu piespriešana [50] par nepamatoti samaksāto summu ir pienākuma, kurš uzlikts Komisijai pēc sprieduma par tiesību akta atcelšanu vai īstenojot neierobežoto kompetenci, atjaunot prasītāja sākotnējo stāvokli būtiska sastāvdaļa, jo, lai nodrošinātu nepamatoti samaksātā naudas soda pilnīgu atlīdzināšanu, nevar neievērot tādu apstākli kā laiks, kas faktiski var samazināt tās vērtību" [51].

41 — Attiecībā uz judikatūras šajā jomā detalizētu analīzi skat. Van Casteren, A. "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. un McDonnell, A., Hāga, 1997, 211. lpp.

42 — Skat. spriedumus *Jacquemart*/Komisija (114/77, EU:C:1978:156, 26. punkts), *Razzouk* un *Beydoun*/Komisija (75/82 un 117/82, EU:C:1984:116, 19. punkts), *Roumengous Carpentier*/Komisija (EU:C:1985:2, 11. punkts), *Amesz* u.c./Komisija (EU:C:1985:3, 14. punkts) un *Battaglia*/Komisija (EU:C:1985:4, 10. punkts).

43 — Skat. spriedumus, kurus minējis Van Casteren, A., "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. un McDonnell, A., Hāga, 1997, 203. lpp., un kuros uzsvērts, ka Savienības tiesa relatīvi patvaļīgi izvēlas piemērojamo procentu likmi.

44 — Skat. 8. punktu secinājumos lietā *Pauls Agriculture*/Padome un Komisija (256/81, EU:C:1983:91).

45 — Skat. *Recueil*, 2819. un 2820. lpp. secinājumos lietā *Leussink*/Komisija (169/83 un 136/84, EU:C:1986:265).

46 — Skat. 51. punktu secinājumos lietā *Mulder* u.c./Padome un Komisija (C-104/89 un C-37/90, EU:C:1992:34).

47 — Skat. 26. punktu secinājumos lietā *Grifoni*/Komisija (C-308/87, EU:C:1993:362).

48 — Skat. *Recueil*, 2819. un 2820. lpp. secinājumos lietā *Leussink*/Komisija (EU:C:1986:265).

49 — Skat. 51. punktu secinājumos lietā *Mulder* u.c./Padome un Komisija (EU:C:1992:34).

50 — Mans izcēlums.

51 — 54. punkts.

73. Vispārējā tiesa piebilda, ka tādējādi attiecībā uz šāda sprieduma pareizu izpildi tiek prasīts, lai pilnībā tiktu atjaunots tāds kreditora stāvoklis, kādā tas likumīgi būtu atradies, ja atceltais tiesību akts nebūtu pieņemts, ņemot vērā, ka šī atjaunošana ir iestājusies tikai pēc ilgāka vai īsāka laikposma, kura laikā kreditors nav varējis izmantot summas, kuras viņš nepamatoti bija samaksājis.

74. Attiecībā uz maksājamo procentu likmi, atsaucoties uz dalībvalstu iekšējās tiesībās vispārēji atzīto principu nepamatotas iedzīvošanās jomā, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šai likmei principā ir jābūt līdzvērtīgai "ar likumu vai tiesas noteiktajai procentu likmei bez kapitalizācijas"[52]. Tomēr Vispārējā tiesa atkāpās no šī risinājuma, lai ņemtu vērā lietas īpašos apstākļus, kuriem bija raksturīgs tas, ka atmaksājamo summu Komisija bija noguldījusi un tā bija radījusi kapitalizētos procentus[53]. Galu galā, ņemot vērā gan Komisijas iedzīvošanos, gan prasītāja uzņēmuma finansiālā stāvokļa pasliktināšanos, Vispārējā tiesa pēdējam minētajam piešķīra summu, kas atbilst Komisijas gūtajiem ienākumiem, turklāt pieskaitot nokavējuma procentus.

75. Līdz ar to risinājums, kas ietver tiesību saņemt nokavējuma procentus atzīšanu visā summu nepieejamības laikposmā, vairākkārt ir ticis atkārtots[54].

3) No judikatūras gūtās atziņas

76. Pat ja turpina pastāvēt neskaidrības attiecībā uz Savienības tiesību rīcībā esošajiem instrumentiem, lai cīnītos pret laika ietekmi uz prasījumu, no iepriekš atgādinātās judikatūras esmu guvis divas atziņas, kas man būs noderīgas, lai atbildētu uz izvirzītajiem pamatiem.

77. Pirmā atziņa attiecas uz kompensācijas procentu un nokavējuma procentu nošķiršanu. Judikatūrā, bez šaubām, ļoti skaidri ir nošķirti kompensācijas procenti no nokavējuma procentiem, tomēr nepaskaidrojot kritērijus, uz kuru pamata šī nošķiršana tiek veikta. Taču šī nošķiršana nav pašsaprotama, jo procentiem funkcionāli vienmēr ir viena un tā pati funkcija, proti, kompensēt kreditora, kuram liegta iespēja izmantot savu prasījumu, ciesto zaudējumu. Tomēr mēs zinām, ka kompensācijas procenti veido atlīdzības papildinājumu zaudējumu atlīdzināšanas jomā, jo tie kompensē laika ritumu līdz zaudējumu apmēra novērtējumam tiesā neatkarīgi no jebkāda kavējuma, kurā ir vainojams debitors, savukārt nokavējuma procenti iepriekš noteiktā veidā atlīdzina prasījuma naudas summas samaksas kavējuma sekas, ļaujot kreditoram aptuveni saņemt to, ko viņš būtu guvis, ja līdzekļus būtu noguldījis. Manuprāt, no tā izriet, ka nošķīruma piemērošanas jomai obligāti ir jābūt ierobežotai un tam ir jābūt paredzētam tikai attiecībā uz tiesvedību par zaudējumu atlīdzību, kurā šis nošķīrums ir skaidrojams ar tiesas iejaukšanās nepieciešamību, lai noteiktu pamatparāda summu, kas radīs procentus.

78. Otrā atziņa attiecas uz tiesību saņemt nokavējuma procentus pamatu pēc Savienības tiesas pasludinātā lēmuma par tiesību akta atcelšanu. Judikatūrā ir nostiprināts princips, ka šīs tiesības ir tieši pamatotas ar LESD 266. panta pirmo daļu un attiecībā uz iestādi atbildētāju izriet pienākums veikt vajadzīgos pasākumus, lai novērstu atceltā tiesību akta sekas un atjaunotu tādu ieinteresēto personu stāvokli, kādā tās atradās pirms šī tiesību akta.

79. No šīs judikatūras es secinu, ka Savienības tiesas galvenajām rūpēm tiesību akta atcelšanas gadījumā ir jābūt attiecībā uz iespējami stingru *restitutio in integrum* principa piemērošanu, kurš ietver atgriešanos pie *status quo ante*, nodrošinot, ka katrs atjauno savu sākotnējo stāvokli bez zaudējumiem un ieguvumiem.

52 — 60. punkts.

53 — 62. un 63. punkts

54 — Skat. rīkojumu *Holcim* (Francija)/Komisija (T-86/03, EU:T:2005:157, 30. un 31. punkts), kā arī spriedumus *Greencore Group*/Komisija (T-135/02, EU:T:2005:457, 55. punkts (netiešs risinājums)) un *BPB*/Komisija (T-53/03, EU:T:2008:254, 487. un 488. punkts).

80. Tagad ir jāpārbauda, vai pārsūdzētais spriedums atbilst šai prasībai un iepriekš atgādinātajiem principiem.

4) Atbilde uz izvirzītajiem pamatiem

81. Iepriekš izklāstītie seši pamati ir balstīti uz četrām kritikas grupām. Pirmā grupa attiecas uz *IPK* prasījuma tiesību pamatu, otrā – uz kompensācijas procentu un nokavējuma procentu nošķiršanu, trešā grupa ir par sprieduma pamatojumu, un ceturtā grupa ir saistīta ar procentu aprēķinu.

a) Par iebildumu saistībā ar *IPK* prasījuma tiesību pamatu

82. Pārsūdzētā sprieduma 34. un 41. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka apstrīdētais lēmums ir vienīgais attiecīgā pamatparāda juridiskais pamats.

83. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no LESD 264. panta pirmās daļas, kurā noteikts, ka, "ja prasība ir pamatota, [..] Tiesa attiecīgo tiesību aktu pasludina par spēkā neesošu", izriet, ka Savienības tiesas īstenotā tiesību akta atcelšana izraisa tā izzušanu no Savienības tiesību sistēmas. Saskaņā ar Vispārējās tiesas atkārtotajā judikatūrā ieviesto formulējumu šī izzušana ir atcelšanas "pati būtība"[55]. Saskaņā ar vispārīgo noteikumu par atcelšanas *ex tunc* iedarbību tiesību akta sekas ar atpakaļejošu spēku principā tiek likvidētas, ja vien Tiesa saskaņā ar LESD 264. panta otro daļu nenosaka tās atceltā tiesību akta sekas, kuras ir jāuzskata par galīgām.

84. Kā to pārliecinoši norāda Komisija, ar 2005. gada 13. maija lēmuma atcelšanu, ko veica Vispārējā tiesa, tās atpakaļejošā spēka dēļ ir atjaunots lēmums par finanšu atbalsta piešķiršanu un attiecībā uz lietas dalībniekiem ir atjaunots tāds stāvoklis, kādā tie atradās šā lēmuma brīdī.

85. Pretēji tam, kā uzskatīja Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 34. punktā, apstāklis, ka šī atcelšana ir tikusi pamatota ar to, ka Komisija nebija ievērojusi atbilstošo noilguma termiņu, nav ierobežojis tādējādi pasludinātās atcelšanas, kura ir radījusi sekas ar atpakaļejošu spēku, materiālo apmēru. Līdz ar to, norādot apstrīdēto lēmumu kā vienīgo *IPK* prasījuma pamatu, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

86. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru iebildumi par papildu pamatojumu vai pamatojumu, kas neveido rezolutīvās daļas nepieciešamo pamatojumu, nevar būt iemesls Vispārējās tiesas lēmuma atcelšanai un tādējādi ir neefektīvi[56].

87. Šajā lietā ir jākonstatē, ka Vispārējās tiesas pamatojums, kurš norādīts tās sprieduma 34. punktā un kurš ietver tikai un vienīgi atbildi uz pamatiem par ļaunticību, ir papildu [pamatojums] salīdzinājumā ar pamatojumu, kas izklāstīts 33. punktā. Savukārt atsauce par attiecīgā pamatparāda juridisko pamatu, kura norādīta pārsūdzētā sprieduma 41. punktā, nav pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas nepieciešamais pamatojums, nosakot nokavējuma procentu atskaites punktu sākot no 2011. gada 15. aprīļa.

88. Līdz ar to šis pirmais pamats ir jānoraida kā neefektīvs.

55 — Šajā ziņā skat. rīkojumus *SIR*/Padome (T-142/11, EU:T:2011:333, 22. punkts), *Petroci*/Padome (T-160/11, EU:T:2011:334, 19. punkts), *Afriqiyah Airways*/Padome (T-436/11, EU:T:2012:10, 15. punkts), *Ayadi*/Komisija (T-527/09, EU:T:2012:35, 30. punkts) un *Rautenbach* /Padome un Komisija (T-222/11, EU:T:2012:409, 15. punkts).

56 — It īpaši skat. spriedumus *Ryanair*/Komisija (C-287/12 P, EU:C:2013:395, 86. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Dow Chemical* /Komisija (C-179/12 P, EU:C:2013:605, 63. un 76. punkts).

b) Par iebildumu saistībā ar kompensācijas procentu un nokavējumu procentu nošķiršanu

89. Ar apelācijas sūdzības otro pamatu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā nav noteikta nekāda kompensācijas procentu nošķiršana no nokavējuma procentiem, kaut gan, pēc Komisijas domām, šīs divas procentu kategorijas ir ļoti atšķirīgas.

90. Šis iebildums man nešķiet pamatots, un turklāt es uzskatu, ka pret pārsūdzēto spriedumu būtu jāvērš pretēja kritika, tam pārmetot, ka ir nošķirtas divas procentu kategorijas, lai gan, manuprāt, Vispārējā tiesa kļūdaini ir kvalificējusi kā "kompensācijas" tos procentus, kas uzkrāti pirms 2011. gada 15. aprīļa sprieduma.

91. Šīs lietas apstākļos, atceļot 2005. gada 13. maija lēmumu ar 2011. gada 15. aprīļa spriedumu, ir atjaunots lēmums par finanšu atbalsta piešķiršanu un attiecībā uz lietas dalībniekiem ir atjaunots tāds stāvoklis, kādā tie atradās šā lēmuma laikā.

92. Tātad saskaņā ar atcelšanas *ex tunc* iedarbību Komisijai bija pienākums samaksāt skaidri zināmu, noteiktu un tādu pamatparādu, kuram bija pienācis atmaksas termiņš un kuru veidoja summas, kas ir jāizmaksā vai jāatmaksā *IPK*. Tādējādi saistībā ar *IPK* prasījumu bija radušies nokavējuma procenti, kuri attiecībā uz izmaksājamo summu tika skaitīti sākot no *IPK* sūdzības iesniegšanas brīža un attiecībā uz atmaksājamo summu – no *IPK* veiktā maksājuma Komisijai brīža.

93. Šajā ziņā es uzskatu, ka, ja tāda lēmuma atcelšanas gadījumā, ar kuru tiek atsaukts finanšu atbalsts, nokavējuma procentu samaksa nav nekas cits kā pasākums, lai izpildītu spriedumu par tiesību akta atcelšanu LESD 266. panta pirmās daļas izpratnē, tad turpretī kompensācijas procentu piešķiršana pārsniedz izpildes pasākuma juridisko pamatu un uz to attiecas LESD 266. panta otrās daļas, kurā ietverta atsauce uz Savienības ārpuslīgumiskās atbildības kopējām tiesībām, piemērošana. Kaut gan Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija bija atzinusi, ka papildus nokavējuma procentiem sākot no 2011. gada 15. aprīļa tā ir parādā pamatsummu un kompensācijas procentus, no pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka ar apstrīdēto lēmumu šī iestāde bija atzinusi savu atbildību un *IPK* tiesības uz zaudējumu atlīdzību.

94. Šajos apstākļos es uzskatu, ka vienīgais iebildums, kas var tikt izvirzīts Vispārējai tiesai, ir tas, ka tā nav pareizi kvalificējusi pirms 2011. gada 15. aprīļa sprieduma uzkrātos procentus, lietojot ne tikai nosaukumu, kuru bija izmantojusi Komisija. Līdz ar to iebildums par to, ka nav nošķirti kompensācijas procenti no nokavējuma procentiem, ir jānoraida.

c) Par iebildumu saistībā ar pamatojuma nepietiekamību un pretrunīgumu

95. Ar apelācijas sūdzības trešo pamatu Komisija norāda, ka Vispārējās tiesas piemērotais risinājums attiecībā uz kompensācijas procentu likmes iepriekš noteikto palielinājumu un nokavējuma procentu atskaites punktu ir nepietiekami pamatots.

96. Atbilde uz šo pamatu var izraisīt šaubas.

97. Vispārējās tiesas pienākuma norādīt pamatojumu apjoms ir jāizvērtē atkarībā no argumentu, kurus tai ir norādījuši lietas dalībnieki, satura un precizitātes pakāpes. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Komisija savā iebildumu rakstā Vispārējā tiesā bija norādījusi, ka galvenās refinansēšanas likmes palielinājums par diviem procentu punktiem neesot pamatots, jo tas esot pretrunā judikatūrai, izraisot nelabticīga kreditora nepamatotu iedzīvošanos, un līdz ar to esot pretrunā taisnīguma un vienlīdzības principiem.

98. Tomēr, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 34., 36., 37. un 38. punkta, Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka šis palielinājums ir atbilstošs šīs tiesas judikatūrai, tam nav jābūt atkarīgam no reālā inflācijas līmeņa un tas ir radies tādēļ, lai izvairītos no nepamatotas iedzīvošanās, kas būtu pretrunā vispārējiem Savienības tiesību principiem.

99. Tādējādi šajā pamatojumā punktu pa punktam ir atbildēts uz Komisijas iebildumiem, tādēļ es sliecos ierosināt pamatu noraidīt.

100. Lai gan diezgan nelabprāt, tomēr ir iespējams atzīt, ka pamatojuma prasībai atbilst pamatojums ar atsauci uz vienu vai vairākiem iepriekšējiem lēmumiem, kuriem pašiem trūkst pamatojuma. Faktiski ir jākonstatē, ka spriedumos, uz kuriem ir atsaukusies Vispārējā tiesa, nav ietverts īpašs skaidrojums par iemeslu, kādēļ nokavējuma procentu likme ir tikusi noteikta, pamatojoties uz ECB galvenajām refinansēšanās operācijām noteikto procentu likmi, kas palielināta par diviem procentu punktiem.

101. Gadījumā, ja Tiesa no tā secinātu, ka pamatojums ir nepietiekams, man tai būs jāpiedāvā lemt, pašai aizstājot pamatojumu, lai pamatu noraidītu.

102. Manuprāt, nokavējuma procentu iepriekš noteikta loģika nozīmē vienotas procentu likmes noteikšanu. Vispārējās tiesas izvēle attiecībā uz šīs likmes noteikšanu varētu tikt pamatota un apstiprināta, jo tā, šķiet, atspoguļo vidējās ar likumu vai tiesas noteiktās nokavējuma procentu likmes, kas piemērojamas dalībvalstīs. Tomēr ir jājautā, vai nākotnē nebūtu taisnīgāk un atbilstošāk tiesiskās noteiktības prasībām nokavējumu procentu, kas ir radušies saistībā ar prasījumiem, kurus ir jāizmaksā Savienības iestādēm, likmi pieskaņot nokavējuma procentu likmei saistībā ar prasījumiem, kuros šīs iestādes attiecībā pret ikvienu personu ir saņēmējas, proti, likmei, kura kopš Regulas Nr. 2342/2002 stāšanās spēkā atbilst likmei, kuru ECB piemēro savām galvenajām refinansēšanas operācijām un kura palielināta par 3,5 procentu punktiem.

103. Lai kā arī būtu, man šķiet, ka iebildums par pārsūdzētā sprieduma pamatojumu ir jānoraida.

d) Par iebildumu saistībā ar procentu aprēķinu

i) Pēc 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas dienas uzkrāto procentu aprēķins

104. Iebildums par nokavējuma procentiem, kas uzkrāti pēc 2011. gada 15. aprīļa, ir izvirzīts saistībā ar trešo pamatu, kurā kritizēts vienlaikus gan pats tiesību saņemt šos procentus princips, gan šo procentu atskaites punkts.

105. Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apelācijas tiesvedībā Tiesas kompetencē ir tikai novērtēt tiesisko risinājumu, kas sniegts atbilstoši pamatiem, kuri tikuši izvirzīti pirmajā instancē, un tādēļ pamats, kas pirmo reizi ir izvirzīts šajā tiesvedībā, ir jāuzskata par nepieņemamu [57].

106. Šajā lietā ir jākonstatē, ka Komisija nav apstrīdējusi Vispārējā tiesā *IPK* tiesības saņemt nokavējuma procentus un tā pati tiesas sēdē ir atzinusi, ka ir parādā šādus procentus sākot no 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas dienas.

107. Tādējādi iebildumi par nokavējuma procentu samaksas pienākuma juridiskā pamata neesamību un kļūdu tiesību piemērošanā, kas esot tikusi pieļauta attiecībā uz šo procentu atskaites punkta noteikšanu, ir jauni un tātad ir nepieņemami.

57 — Turpat (82. punkts).

ii) Pirms 2011. gada 15. aprīļa sprieduma pasludināšanas dienas uzkrāto procentu aprēķins

108. Šis iebildums, to aplūkojot no dažādiem aspektiem, ir izklāstīts pirmajā un piektajā pamatā. Komisija tajā norāda, ka, iepriekš nosakot kompensācijas procentu likmi līdzvērtīgu ECB galvenajām refinansēšanas operācijām noteiktajai procentu likmei, pieskaitot tai divus procentu punktus, Vispārējā tiesa, pirmkārt, nav ievērojusi Tiesas judikatūru, kurā noteikts, ka šie procenti ir paredzēti inflācijas kompensēšanai, un, otrkārt, ir pārkāpusi principus, kas ir piemērojami nepamatotas iedzīvošanās jomā.

109. To iemeslu dēļ, kurus esmu izklāstījis iepriekš, uzskatu, ka pirms 2011. gada 15. aprīļa sprieduma uzkrātie procenti ir tikuši nepareizi kvalificēti par kompensācijas procentiem, lai gan tie bija nokavējuma procenti.

110. Tādēļ iebildums saistībā ar Tiesas judikatūras par to, ka kompensācijas procenti ir paredzēti inflācijas kompensēšanai, neievērošanu ir neefektīvs.

111. Iebildums par vispārējā principa, ar kuru tiek aizliegta nepamatota iedzīvošanās, pārkāpumu man nešķiet pamatots.

112. Pirmkārt, kā esmu uzsvēris iepriekš, uzskatu, ka tiesības saņemt nokavējuma procentus tieši izriet no pienākuma atjaunot iepriekšējo stāvokli, kas izriet no tiesību akta atcelšanas, un nav balstītas uz nepamatotu iedzīvošanos.

113. Otrkārt, pieņemot, ka nepamatotas iedzīvošanās aizlieguma princips varētu mīkstināt tiesību saņemt nokavējuma procentus automātiskumu, uzskatu, ka Komisija nav pierādījusi, ka ar Vispārējās tiesas norādīto procentu likmi tiktu pārsniegta *IPK* finansiālā stāvokļa faktiskā pasliktināšanās un šīs iestādes faktiskā iedzīvošanās. Kā es to jau esmu izklāstījis, Komisijas maksājamie procenti noteikti ir nokavējuma procenti un nekompensē prasījuma vērtības zudumu inflācijas dēļ, bet gan iepriekš noteiktā veidā atlīdzina šī prasījuma izmantošanas iespējas liegšanu. Turklāt es neredzu iemeslus, kādēļ būtu jāņem vērā procentu likme, kas tiek piemērota saistībā ar provizoriski iekasētajiem naudas sodiem.

114. Līdz ar to es ierosinu šo iebildumu noraidīt.

iii) Par iebildumu attiecībā uz procentu kapitalizāciju

115. Ar šo iebildumu, kas ir izklāstīts trešajā pamatā, Komisija pārmet, ka pārsūdzētajā spriedumā ir kapitalizēti procenti, nosakot nokavējuma procentus, kuri tiek skaitīti līdz pilnīgai prasījuma pamatsummas, kurai pieskaitīti iepriekš uzkrātie kompensācijas procenti, samaksai.

116. Kā jau esmu norādījis, uzskatu, ka Komisijas maksājamajiem procentiem ir nokavējuma raksturs gan pirms, gan pēc 2011. gada 15. aprīļa sprieduma.

117. Tādējādi šie procenti nav papildu zaudējumi, kas papildina pamatparādu un kas paši rada procentus. Tāpēc man šķiet, ka ar procentu, kas uzkrāti pirms 2011. gada 15. aprīļa, kapitalizāciju, par ko ir nolēmusi Vispārējā tiesa, ņemot vērā procentu, iespējams, kompensējošo raksturu, ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā.

118. Tomēr ir jānoskaidro, vai nokavējuma procenti nevar tikt kapitalizēti. Šajā ziņā es šaubos par apgalvojuma, ka nokavējuma procentu kapitalizācija principā nevarētu tikt atļauta, pamatotību [58]. Saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, lielākajā daļā sistēmu, protams, atbilstoši ļoti dažādiem noteikumiem, ir atzīta procentu kapitalizācija ar nosacījumu, ka tā ir tikusi lūgta [59].

119. Ir jājautā, vai Savienības tiesai nebūtu jābūt novērtējuma brīvībai šajā jomā un tai nebūtu jāatļauj noteikt nokavējuma procentu kapitalizāciju, ja tā tai šķiet atbilstoša taisnīgumam.

120. Tomēr šajā lietā es neatrodu nevienu īpašu apstākli, kas pamatotu, ka uz *IPK* būtu attiecināma procentu kapitalizācija.

121. Tādēļ iebildums man šķiet pamatots.

122. Saskaņā ar Tiesas statūtu 61. pantu, "ja apelācija ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas lēmumu" un var "pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Vispārējā tiesā".

123. Mums ir darīšana ar gadījumu, kurā Tiesa viegli var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, nolemjot, ka nokavējuma procenti ir jāaprēķina, pamatojoties tikai uz prasījuma pamatsummu.

IV – **Par tiesāšanās izdevumiem**

124. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu. Atbilstoši šī paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz reglamenta 184. pantu, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tomēr atbilstoši 138. panta 3. punktam, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

125. Ņemot vērā, ka šajā lietā spriedums abiem lietas dalībniekiem ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, uzskatu par piemērotu noteikt, ka lietas dalībnieki paši sedz tiesāšanās izdevumus, kas tiem radušies šajā apelācijas tiesvedībā.

V – **Secinājumi**

126. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai:

1) atcelt spriedumu *IPK International*/Komisija (T-671/11, EU:T:2013:163), bet vienīgi tiktāl, ciktāl tajā ir piespriesti nokavējuma procenti, kuri tiek skaitīti līdz pilnīgai prasījuma pamatsummas, kurai pieskaitīti iepriekš uzkrātie kompensācijas procenti, samaksai;

2) noteikt nokavējuma procentus, kuri tiek skaitīti līdz pilnīgai vienīgi prasījuma pamatsummas samaksai;

3) pārējā daļā apelācijas sūdzību noraidīt;

58 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 42. punktu.

59 — Skat. Komisija attiecībā uz Eiropas līgumtiesībām, *Principes du droit européen du contrat*, 2. sēj., Société de législation comparée, Parīze, 2003, 583.–587. lpp.

4) noteikt, ka katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.